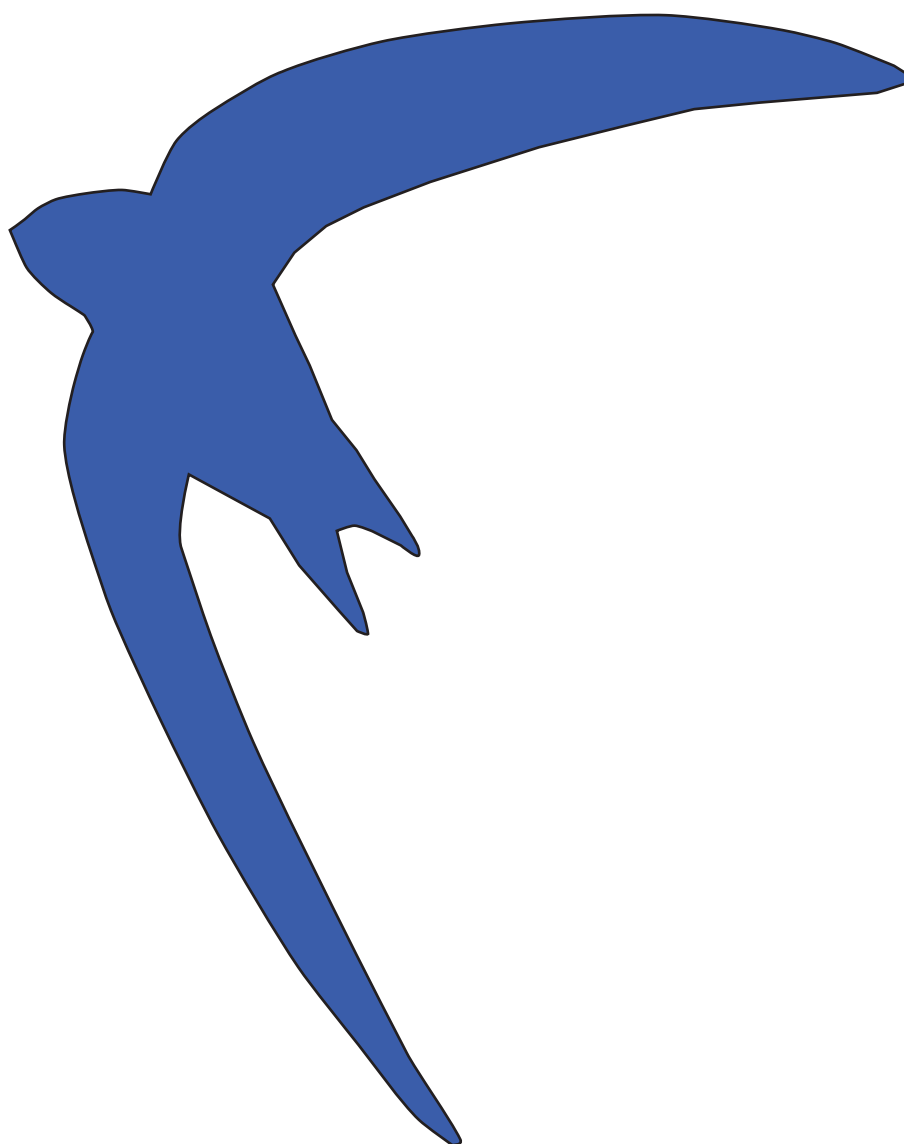

KORT VERSLAG MONITORINGRESULTATEN GIERZWALUWNESTKASTEN 2022

in de Utrechtse wijk Voordorp

Augustus 2022
Tieneke de Groot
tienekedegr@gmail.com

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond nestkastenproject

In 2006 begon het nestkastenproject in Voordorp waarna er tweemaal opnieuw nestkasten zijn aangeboden aan de Voordorpers; de laatste keer in 2020.

Door de jaren heen verdwenen er enkele kasten (naar andere wijken, of bij het vuilnis). Tijdens het vliegseizoen 2022 hingen er in totaal 73 nestkasten in Voordorp.

Op sommige locaties is slecht zicht op de kasten vanwege hoge tuinhedden of hagen. Of de kasten daar nog hangen, laat staan of ze bewoond worden, is dan niet duidelijk.

Sinds 2013 is de monitoring in Voordorp in vier secties verdeeld (zie bijlage 1). In iedere sectie houdt iemand de kasten in de gaten voor wat betreft de bezetting door huismus, spreeuw of gierzwaluw.

Tabel 1. Gegevens opgehangen gierzwaluwnestkasten, stand 2022

Aantal kasten per adres	Adressen	
1	26	
2	14	
3	2	
4	2	
5	1	
Totaal aantal kasten		73

1.2 Weerbeeld in 2022

Het voorjaar in 2022 was droog, zeer zonnig en vrij zacht in maart en mei. April was echter een koude maand en in de tweede helft zeer droog wat zich doorzette in de eerste helft van mei.

De gierzwaluwen kwamen net als in 2021 laat aan. Pas vanaf 10 mei werden de eerste in Voordorp gezien. Ook elders in Europa was sprake van een late aankomst.

De zomermaanden juni, juli en augustus waren zeer warm, extreem zonnig en zeer droog. Juni begon koel, maar het werd snel warmer. Vanwege enkele zeer natte dagen werd juni een natte maand. Na deze relatief natte periode werden juli en augustus, met beide gemiddeld maar 23 mm neerslag, zeer droge maanden.

Juli werd voornamelijk gedomineerd door hogedrukgebieden waardoor zonnig zomerweer met gematigde warmte overheerste. Er waren echter ook enkele extreem warme dagen. De maand augustus vormde het hoogtepunt van de zomer met een etmaalgemiddelde van 20,0 °C, de op twee na warmste augustusmaand sinds 1901. In het zuiden was het de warmste augustus sinds het begin van de waarnemingen. Van 9 tot en met 16 augustus was er een landelijke hittegolf.

Het werd uiteindelijk de twee na warmste zomer sinds 1901. Volgens de KNMI past het beeld van deze zomer in dat van het veranderende klimaat: zonnige en warme zomers met een grillig neerslagpatroon.

2. MONITORINGRESULTATEN

2.1 Bezetting van de kasten

Het afgelopen jaar hebben 43 (broed)vogels een deel van de 73 nestkasten gebruikt (zie fig. 1). Alle waarnemingen zijn op waarneming.nl gezet. Enkele waarnemingen zijn gedaan door de bewoners zelf en door Jaap Langenbach (huismussen). In sommige kasten is eerst door spreeuwen gebroed waarna ze door gierzwaluwen werden bezocht.

Vanaf 2020 wordt in tabel 2 geen onderscheid gemaakt tussen invliegers, vermoedelijk broedgeval en zeker broedsucces. Aanhakers zijn niet opgenomen in de tabel (en dit jaar niet waargenomen).

De gierzwaluwen zijn in achttien kasten binnen geweest, een kast meer dan in 2021 (zie tabel 2 en fig. 2). In de meeste kasten is het lastig om broedsucces vast te stellen, vandaar dat hier geen energie in is gestoken.

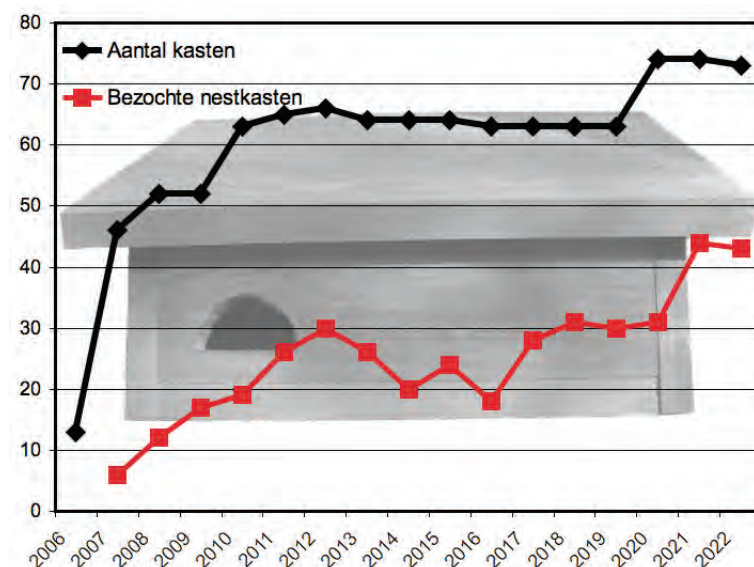
De bezetting door spreeuwen varieert de laatste jaren wat, zie tabel 2 en bijlage 3. De huismussen lijken na wat mindere jaren weer meer belangstelling te hebben voor de kasten (zie tabel 2 en bijlage 4).

Het accent op de monitoring ligt vooral op gierzwaluwen en spreeuwen waardoor er minder tijd is besteed aan het gedrag van huismussen bij de kasten.

Tabel 2. Bezetting door (broed)vogels in de nestkasten

	Jaar	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	Aantal kasten	13	46	52	52	63	65	66	64	64	64	63	63	63	63	74	74	73
Bezetting	Gierzwaluw			1	2	3	5	7	6	4	3	8	8	12	10	12	17	18
Bezetting	Huismus		5	5	5	6	7	8	8	9	6	3	4	4	4	4	8	9
Bezetting	Spreeuw		2	7	12	9	17	18	12	7	15	12	19	20	16	14	19	16
Bezetting	Koomees															1	-	
Totaal		0	7	13	19	17	27	30	25	20	24	18	25	28	30	31	44	43

Fig. 1. Trend bezochte gierzwaluwnestkasten 2006-2022 door (broed)vogels

2.2 Nestkastbezoekende gierzwaluwen

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 18

Hier hangen sinds 2020 vijf nestkasten. Dit jaar is er in 2 kasten door gierzwaluwen gebroed. (Er zijn jongen gehoord.) In een van de andere vijf kasten hebben huismussen gebroed.

ANDREJ SACHAROVSTRAAT 19

Op meerdere avonden zijn gierzwaluwen gezien (ook door een van de bewoonsters) die in de bovenste en onderste van de drie kasten in- en uitvlogen.

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 54

Net als vorig jaar werd deze kast bezet. Op 8 juli vloog hier 's avonds tussen 22.05 en 22.20 uur een gierzwaluw de rechterkast in en weer uit.

AUGUSTO SANDINOSTRAAT 61

Op 28 juni werden in drie van de vier kasten in- en uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. De vierde kast werd door een huismus bezet in tegenstelling tot vorig jaar toen ook daarin gierzwaluwen naar binnen en buiten vlogen.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 3 ZIJKANT

Aan de zijkant van het huis hangt een kast die met steenstrips is beplakt. Op 13 juli vloog om 22.13 uur een gierzwaluw naar binnen en even later weer naar buiten. Ook door een van de bewoners is hier meermalen activiteit gezien.

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 5 TUINZIJD

Aan de achterkant van het huis hangen twee kasten, in een daarvan hebben de afgelopen jaren spreuwen gebroed. Dit jaar hebben de bewoners in deze kast gierzwaluwen naar binnen zien vliegen.

HABIB BOURGUIBASTRAAT 103

Voor het achtste jaar op rij is deze kast door gierzwaluwen bezet. Op 8 juli vlogen twee gierzwaluwen om 21.55 uur de kast in.

STEVE BIKOSTRAAT 417

Voor het eerst is een van de twee kasten die hier hangt bezet geworden door een paartje gierzwaluwen. Op 29 juni vlogen om 22.05 uur twee zwaluwen de rechterkast binnen.

STEVE BIKOSTRAAT 423

Voor het tweede jaar op rij is hier gierzwaluwactiviteit waargenomen. Op 29 juni vloog een gierzwaluw om 22.07 uur naar buiten en om 22.23 uur vloog er een naar binnen.

TULASTRAAT 14

Enkele jaren geleden heeft een gierzwaluw een van de twee kasten bezocht. Dit jaar werd er in beide kasten naar binnen gevlogen op 18 juli rond 22.00 uur.

TULASTRAAT 23

Sinds 2011 wordt in de onderste van twee kasten gebroed door gierzwaluwen. De bezetting van beide kasten wordt door een van de bewoners bijgehouden. In de maand juni is meermalen activiteit gezien. Op 12 juli vloog een gierzwaluw naar binnen in de onderste kast om 22.05 uur.

TULASTRAAT 26

Dit is een kast die in 2020 is opgehangen en in 2021 al bezocht werd door twee gierzwaluwen. Dit jaar vloog op 12 juli een gierzwaluw naar binnen om 22.03 uur.

TULASTRAAT 28

Ook deze nestkast hangt er sinds 2020. Op 12 juli vloog tussen 21.58 en 22.10 een gierzwaluw naar binnen en naar buiten en weer naar binnen.

2.3 Ontbrekende bezoeken van gierzwaluwen

DAVID BEN GOERIONSTRAAT 8

Aan de zijkant van het huis hangt een kast waarin net als vorig jaar spreeuwen hebben gebroed. In 2021 vlogen er op 24 juli 's avonds twee gierzwaluwen naar binnen. Dit jaar is bij het posten op 13 juli geen activiteit waargenomen.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

In 2022 hebben de gierzwaluwen zich verder uitgebreid ten opzichte van 2020, van 12 kasten via 17 kasten in 2021 naar 18 kasten in 2022 (zie ook fig. 2). Dit is mede te danken aan de uitbreiding van nestkasten in 2020. Twee van de vijf nieuwe kasten in de Tulastraat zijn inmiddels bezet. Voor het eerst ook zijn grote groepen gierende gierzwaluwen waargenomen van meer dan 20 individuen. Dit zullen voor een groot deel eerstejaars dieren zijn, zogeheten zoekers of bangers, die op zoek zijn naar geschikte nestplekken.

De spreeuwen deden het iets minder dan voorgaande jaren. Er werd in 16 kasten gebroed, drie minder dan vorig jaar. Hierdoor is dit het eerste jaar waarin er meer gierzwaluwen dan spreeuwen gebruik hebben gemaakt van de kasten. De huismusbezetting neemt toe sinds 2021 en zit inmiddels op het niveau van 2014 (zie ook fig. 3).

Fig. 2. Trend gebruikte nestkasten door gierzwaluwen

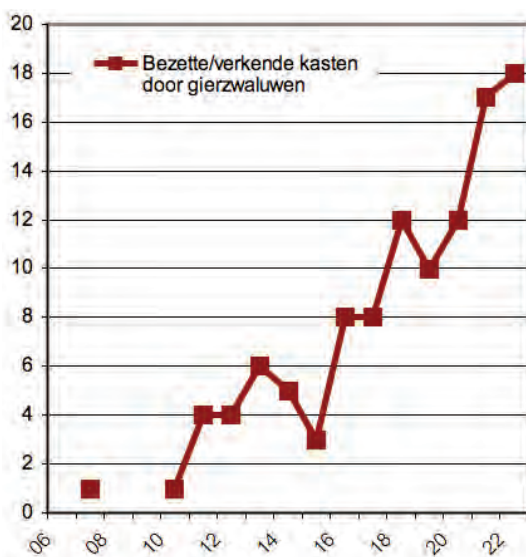
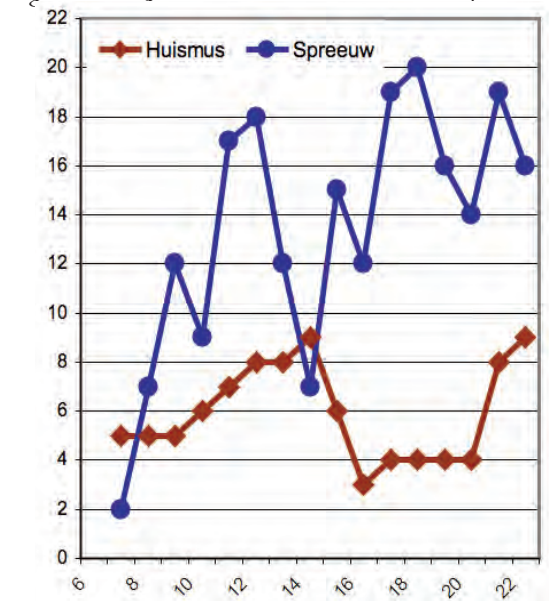

Fig. 3. Trend gebruikte nestkasten huismus en spreeuw

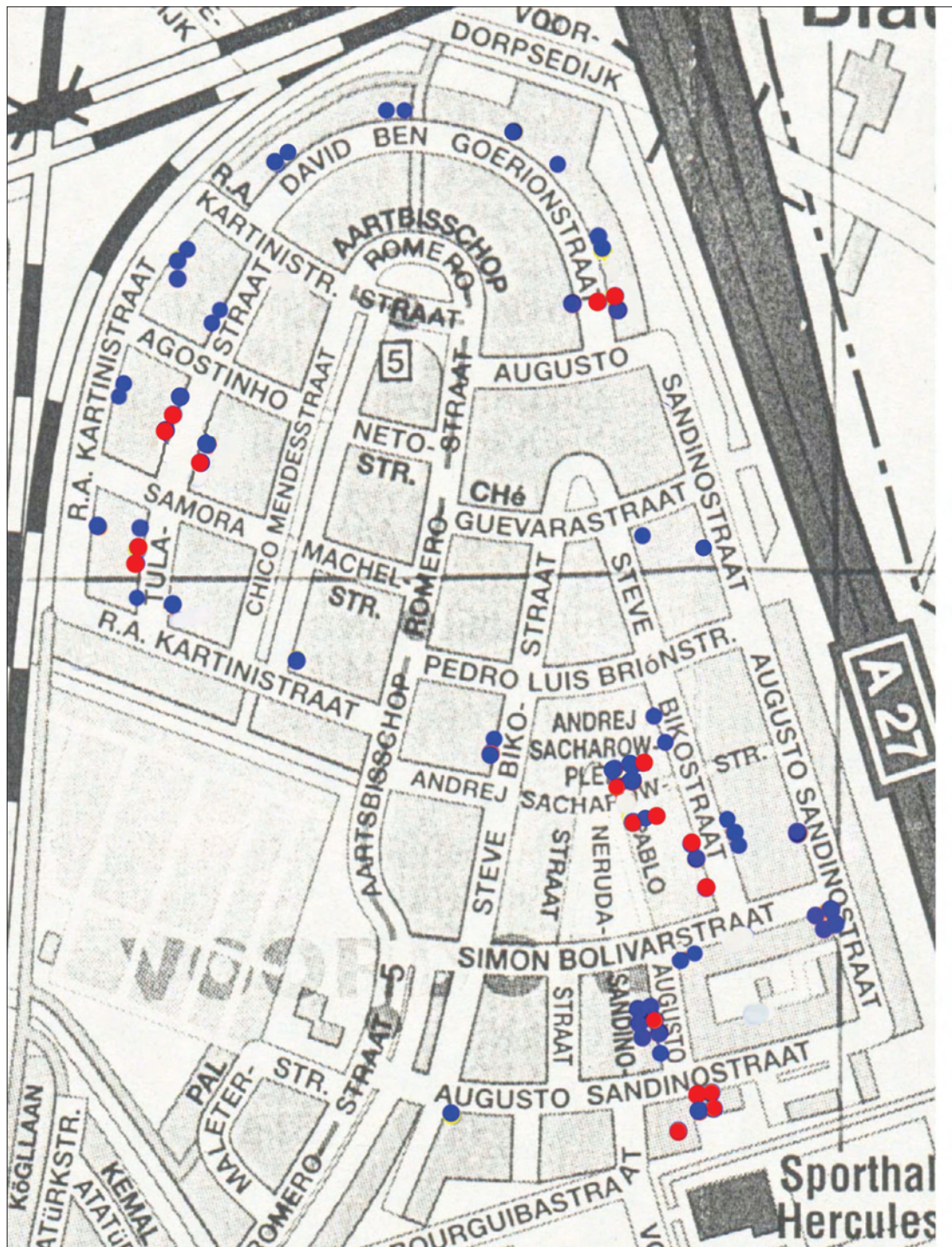

[illegible]

Monitoring gierzwaluwnestkasten in de wijk Voordorp - 2021

BIJLAGE 2. Bezette gierzwaluwkasten in Voordorp door gierzwaluwen

Legenda

De gierzwaluwbezetting is aangegeven met een rode stip. De blauwe stippen zijn de overige kasten die op een adres hangen.

This map shows a residential neighborhood in Amsterdam, characterized by a grid of streets and numerous blue and orange dots representing data points. The streets are labeled with names such as Aart Bijschopstraat, Augustus Sandinostraat, Simon Bolivarstraat, and Pedro Luis Brionstraat. A large 'A27' road sign is visible on the right side of the map. The dots are concentrated in several areas, particularly along the main streets and in the central part of the neighborhood.

De spreeuwenbezetting is aangegeven met een oranje stip. De blauwe stippen zijn de overige kasten die op een adres hangen.

De huismusbezetting is aangegeven met een gele stip. De blauwe stippen zijn de overige kasten die op een adres hangen.

Monitoring gierzwaluwnestkasten in de wijk Voordorp - 2021